

Saksamaa suursaadiku residents, Tallinn, 28.01.2008

Kõne Saksamaa Liitvabariigi teeneteordeni Suure Teeneteristi üleandmisel

Teie Ekstsellents,
härrad ministrid,
õiguskantsler,
austatud külalised

Saksa poeet August Heinrich Hoffmann von Fallersleben kirjutas aastal 1841 sõnad Joseph Haydni loodud pidulikule melodiale. Hoffmann pani neisse sõnadesse oma unistuse. Unistuse sellest, et kiltustatud Saksamaa oleks kunagi ühendatud, et seal valitseks vabadus ning õigus ja õiglus.

Oma luuletuse kolmandat salmi alustas poeet sõnadega *Einigkeit und Recht und Freiheit*. Nüüd on see teos kogu maailmas tuntud nime all „Das Lied der Deutschen“.

Selle laulu kolmas salm on täna Saksamaa rahvushümn. Tekst on muutumatu: *Einigkeit und Recht und Freiheit*.

On ilmselt ülimalt vähe neid rahvaid, kelle rahvushümnis trooniks õigus ja õiglus esimeses tekstireas. Saksamaa on selline riik ja sakslased selline rahvas, kes ülistab õiglust ja õigust, õigusriiki.

Täna, rohkem kui 160 aastat pärast sõnade *Einigkeit und Recht und Freiheit* kirjapanekut on Saksamaa meie ühises Euroopas näide sellest, et need sõnad ei ole enam unistus. Nad on tegelikkus. Saksamaa on ühtne, Saksamaa on vaba ning Saksamaal kehtivad õigus ja õiglus.

Eestlased vaatasid Nõukogude okupatsiooni ajal Saksamaa Liitvabariigi poole, lootes, et kunagi saab ka Eesti taas vabaks ja siin valitseb õigus ja õiglus. Me lootsime, et kunagi on ka Eesti taas õigusriik.

Saatust oli meie vastu helde. Eesti sai 1990ndate alguses vabaks, nagu ka Saksamaa sai taas ühtseks. Kuid iga riik vajab toimimiseks karkassi – õigussüsteemi. Ajalooliselt on Eesti õigussüsteem olnud seotud Saksa õigusega. 1990ndatel seisime dilemma ees – kas püüda kehtestada II maailmasõja eelseid seadusi või luua uued. Oli ka mõtteid orienteeruda muudele õigussüsteemidele, nagu tegid lätlased ja leedulased.

Riike, kes pakkusid abi, oli palju. Kuid Saksamaa mõistis meie olukorda kõige paremini ja oli valmis pakkuma meile tuge alates seaduseelnõude ja rakendusaktide kirjutamisest kuni inimeste koolituse seni välja.

Minu sügav veendumus on: otsus toetuda Eesti õigussüsteemi, eriti eraõiguse valdkonna ülesehitamisel Saksamaale ja Saksa süsteemsele õiguskultuurile oli ainuõige. Tugev kinnistusraamat, investeeringute kaitse olid need elemendid Saksa õigussüsteemist, tänu millele Eesti majandus hakkas arenema jõuliselt ja stabiilselt. Välisinvestoritel oli julge Eestisse tulla, sest sinne õigussüsteem sarnanes Saksa süsteemiga, mida nad tundsid ja usaldasid. Usaldus Saksamaa väljakujunenud õigussüsteemi vastu kandus üle Eestile ja tõi meile suurt kasu.

Eesti ei kopeerinud siiski üks ühele Saksa süsteemi, kuid võttis üle kogemuse ja süsteemsuse ning modernse osa, vältides neid vigu ja probleeme, mida Saksa õigusteadlased ise oma süsteemis nägid ja mille eest sõbralikult hoiatasid.

Mul oli suur au ja privileeg sel ülesehitamise ajal teenida Eesti riiki Justiitsministeeriumis selle kantslerina. Ma olen uhke ja tänulik, et mul oli võimalus ehitada Eesti õigussüsteemi üles koos kolleegidega Saksamaalt.

See kõrge tunnustus, mida Saksa riik mulle täna osutas, kuulub tegelikult kõigile neile inimestele, kes 1990ndate alguses töötasid ööl kui päeval selle nimel, et Eesti riik saaks endale tugeva ja kindla karkassi – õigussüsteemi. Ja see riik sai rajatud vabadusele, õiglusele ja õigusele. Nii ütleb Eesti põhiseadus suure Saksa filosoofi Immanuel Kanti mõtte toetudes.

On siiski veel üks tänuvõlg, mille ma tahaks ära öiendada. See on tänuvõlg mu perekonna ees. Täna on mu perest siin minu noorem tütar Aina, kes 1990ndate esimesel poolel väikese tüdrukuna kasvas

üles omapäi, tihti päevade kaupa isa nägemata, sest isa istus hommikust hilisööni Justiitsministeeriumis. Ja ema istus hommikust hilisööni Sotsiaalministeeriumis või Riigikogus. Aina! See teeneterist on autasu ennekõike Sulle ja Sinu õdedele, teie kannatlikkusele ja mõistvusele. Tänan teid kõiki kogu südamest.